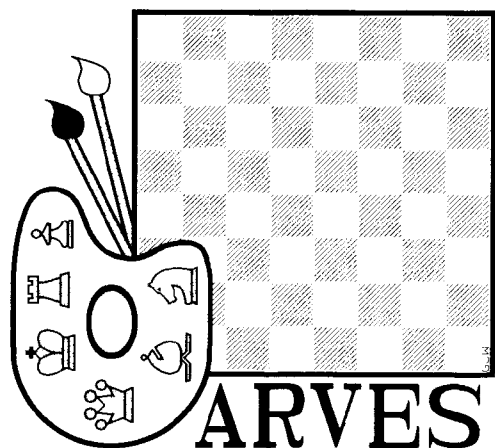

EBUR

Orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor Schaakeindspelstudie

Kwarttaalschrift, 7e jaargang, nummer 3, september 1995

Redactioneel

door Harold van der Heijden

'De zomers worden steeds heter'. De meeste leken en sommige geleerden houden de toenemende uitstoot van CO₂ en het daardoor veroorzaakte broeikas-effect verantwoordelijk. Statistici bestrijden bovenstaande uitspraak, of zijn in elk geval pas bereid dit over een jaar of vijftig retrospectief te beoordelen. Een nog niet getoetste theorie wijst op de toenemende warme belangstelling voor eindspelstudies. Helaas valt dat nog niet te correleren met het ledental van onze vereniging. Tegelijkertijd met deze reguliere *EBUR* ontvangt u daarom een promotie-*EBUR* die als doel heeft om meer schakers te interesseren voor de eindspelstudie en onze vereniging ARVES in het bijzonder. Bij verschillende belangrijke schaakgebeurtenissen in de nabije toekomst zullen promotie-*EBUR*s tegen een kleine vergoeding worden verkocht. Ook u als ARVES-lid kunt uw steentje bijdragen aan de werving van nieuwe leden. Er is geen enkel bezwaar om bijvoorbeeld eens een artikel uit dit blad te laten opnemen in het clubblad van uw (bordschaak)-vereniging, mits natuurlijk voorzien van uw aanbeveling tot lidmaatschap van ARVES. Op uw schaakclub of schaak-kennissenkring zijn er vast wel mensen die u zodoende of nog meer actief kunt overhalen om lid te worden. Mocht u daartoe nog meer promotie-*EBUR*s nodig hebben, of heeft u andere goede ideeën voor de verspreiding ervan neem dan met mij of met één van de bestuursleden contact op.

Wouter Mees levert niet alleen weer een grote bijdrage aan dit nummer, maar geeft ook nog belangwekkende aanvullende informatie over de (niet) rochade-

studie van Kubbel uit het vorige nummer:

I. J. C. A. Fischer heeft, als eerste, van Kubbel de onoplosbaarheid door rochade gesignaleerd, en de correctie door spiegeling aanbevolen.

II. Lommer heeft dat opgepikt, en de gespiegelde stelling als "amended position" in 1234 opgenomen. Echter heeft hij abusievelijk de naam Sehwers boven het diagram gezet (N.B. 1234 barst van de fouten).

III. Deze fout is blijkbaar overgenomen van Dedrle: *Studie*. Bijgevoegd is de pagina van Fischer's eigen exemplaar van *Studie* (de bijschriften zijn grotendeels van Fischer's hand [HvdH: daar staat '1.Lf5 0-0!! en remise, correctie: spiegelbeeld']). Men ziet: in *Studie* de oorspronkelijke stelling met de naam Sehwers er boven.

Onopgehelderd is, hoe Dedrle aan de naam Sehwers als auteur gekomen is en waarom Lommer wel de "amended" position geeft doch de foutieve auteursnaam gehandhaafd heeft. In elk geval speelt Sehwers de rol van pasgeboren kind.

In een artikel uit *De Schaakwereld* van december 1940 waarvan Mees ook nog een kopie bijsloot, wordt Fischer's vondst gepresenteerd. Ik weet echter vrij zeker dat ik de weerlegging (en correctie) van Kubbel's studie in een (veel) oudere bron heb gezien. Ik vermoed in de *Deutsche Schachzeitung* (Sehwers?) of misschien *The Chess Amateur*,

natuurlijk na 1909 (publicatie van Kubbel's studie) en vermoedelijk voor 1925 (*Studie*). Helaas heb ik weer eens niets genoteerd en hoop dat een van de lezers de genoemde bronnen 'even' wil doorworstelen. Dat ik ongelijk heb is lastig aan te tonen (al heeft men alle belangrijke bronnen bekeken, elk volgend te bekijken oud lokale 'sufferdje' zou de betreffende weerlegging kunnen bevatten). In dit geval is het zeer aannemelijk dat als genoemde bronnen niets opleveren, ik toch alles heb opgepikt uit het artikel in *De Schaakwereld*, dat ik ook zeker heb gelezen.

Alain Pallier schreef weer een zeer interessante bijdrage, dit keer over studies van Troitzky. Bijna een jaar geleden ontmoette ik Oleg Pervakov en Nikolaj Kralin die op het punt stonden een boek over Troitzky te voltooien. Gezien hun toegang tot zeer oude russische bronnen waaronder min-of-meer 'lokale' 'sufferdjes' wordt dat een revolutionair werk dat veel van Pallier's vragen zal beantwoorden. Ook de eerste bijdrage van Emil Vlasák uit Tsjechië, het land dat na de voormalige USSR de grootste traditie op het gebied van eindspelstudies heeft, was zeer welkom.

Tenslotte is daar naast de 'effort' van de redactie een rechtzetting van Ignace Vandecasteele.

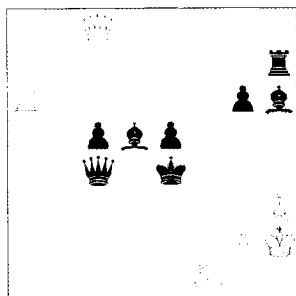
Uiterste inleverdatum

voor EBUR 1995/4:

1 december 1995

given in the Russian edition! (information received from K Whyld)

1.Rd7 Qxc3 (1...e4 2.g5+) **2.g5+ Kf5 3.Rd3 Qxd3 4.Bh7+ Ke6 5.Bxd3 fxe3 6.g6** followed by **7.Kh6** and **8.Bc4 +-.**

3) #950: Draw

1.Ra4! Qxa4 2.Qg4+ Bf4+ 3.Sg3+ Ke3 4.Qe2+ Kd4 5.Qd1+ Qxd1 stalemate.

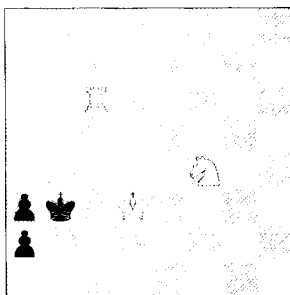
This one is given in 4232 as having appeared in *Novoie Vremya* 1898! We know that Akobiya is not reliable. Where did he find the source? Probably in Bondarenko's *Stanovlenye shakhmatnogo etyuda* (Kiev 1980) where Troitzky's h2/e4 is #257. Does it explain why the same Bondarenko refused to quote Troitzky's 'Sendungspreis' in the *Bohemia* tourney? Or were Troitzky's studies eliminated from the final award? But in that case, why did he mention a 2nd-5th Prize equal?

We meet same problems with the *Shakhmatnoye Obezrenye* 1910-11 tourney. In bondarenko's book, award contains seven studies (table 2).

Thimothy Whitworth recently sent me a copy of the original

award, in *Deutsches Wochensach und Berliner Schachzeitung*, no.4, 22 Januar 1911, (the russian magazine had collapsed): see table 3. The judges were O. Bernstein, P. Bobrov and A. Goncharov.

Solutions were given in issue 15, 9 april 1911. The first Troitzky was in fact eliminated:

4) Win

A.A.Troitzky Shakhmatnoye Obozrenye 1910

1.Rc1 (1.Rb6+? Ka4 2.Kc4 Ka5 =>) **1...a1Q!** (1...Kb2 2.Kd2 a1Q 3.Sd3+ Ka2 4.Sb4+ Kb2 5.Rxa1 Kxa1 6.Kc1 +-) **2.Rxa1 Kb2 3.Rf1!! a2 4.Kc4 a1Q 5.Sd3+ Ka2 6.Sb4+ (6.Rf2+? Ka3!) 6...Kb7.Rf2+ Kc1 8.Sa2+ Kb1 9.Kb3 +-.**

But white can also play **1.Rc3+ Kb2 3.Rb2+ Kb3 3.Rc1**, a loss of time that was the reason for this elimination. For the correction (Kd3, Rb2, Sf4/Kb2, a2, a3) see #125 in 500 or #186 in 360 (in the english edition the 1916 year is given, clearly a clerical mistake).

The final award (*Deutsches Wochensach* no.16, 16 April 1911) doesn't mention any change in the honourable mentions. Let us have a glance to the second Troitzky:

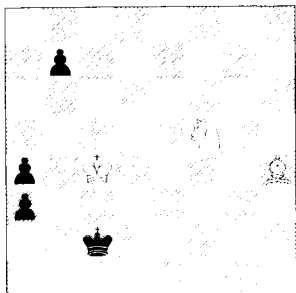
table 2: Shakhmatnoye Obozrenye award (Bondarenko)

1.Pr	V. and M.Platov
2.Pr	L.Prokes
3.Pr	V. and M.Platov
1 hm	F.Lazard
2 hm	V. and M. PLatov
3-4 hm	A. Selesniev
	J.de Villeneuve-Esclapon

table 3: Shakhmatnoye Obozrenye award (actual)

1.Pr	V. and M.Platov
2.Pr	L.Prokes
3.Pr	V. and M.Platov
4.Pr equal	A.Troitzky
	L.Salkind
1 hm	A.Troitzky
2 hm	F.Lazard
3-4 hm	V. and M.Platov
	J.de Villeneuve-Esclapon
	and A.Selesniev!

A.A.Troitzky *Shakhmatnoye Obozrenie* 1910 1st hm?

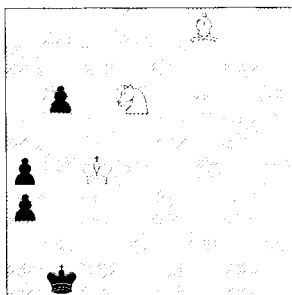
5) Win

1.Sd4+ Kb1 2.Sb5 a2 3.Sa3+ Kb2 4.Bf6+ Kxa3 5.Ba1! b5+ 6.Kc3 b4+ 7.Kc4 b3 8.Kc3 b2 9.Bxb2 mate.

Another classic. Maybe, you recall it from 500 where it is #386 or from Kasparian's 555 *Miniaures*, where it is #33. Well, you verify the source and suddenly you realise that it is given as a 1897 *Novoie Vremya* study! But the original 1897 study was a little different in the *Novoie Vremya* column (some time ago, I receive from K. Whyld an interesting document: Ken got from Cleveland Library the microfilm of Chigorin's chess column in *Novoie Vremya*, 1895-1900. This document shows that many of the

Troitzky studies were known from Kasparian's books had a different setting in general minor alterations).

A.A.Troitzky *Novoie Vremya* 8-12-1897

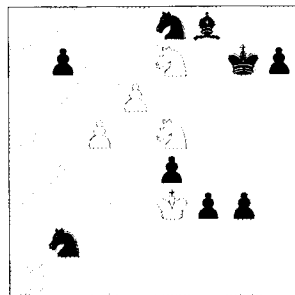
6) Win

1.Sb5 a2 2.Sa3+ Kb2 3.Bf6+ Kxa3 4.Ba1 b5+ 5.Kc3 b4+ 6.Kc4 b3 7.Kc3 b2 8.Bxb2 mate.

So, once again, it seems that Troitzky entered in a tourney a study from his first period. We know that Troitzky lost his papers in fire in 1908 and that he had to 'recompose' his studies. Maybe it explains this case but the explanation doesn't fit for the 1906 *Bohemia* tourney...

Be as it may, Bondarenko probably didn't want to damage Troit-

zky's fame... So, maybe what I am going to do now is a crime of lèse-majesté... If you own the book by Korolkov and Chekhover, *Izbrannye Etydy A.A.Troitzkogo*, Moscow 1959, you know the following brilliancy:

7) Win

1.d7 g2 2.dxe8S+! Kh6 3.Sf7+ Kh5 4.Sf6+ Kh4 5.Sf5+ Kh3 6.Sg5+ Kh2 7.Sg4+ Kg1 8.Kxe4 Kf1 9.Sg3+ Ke1 10.Sxf3+ Kd1 11.Se3+ Kc1 12.Se2+ Kb1 13.Sd2+ Ka2 14.Sc3+ Ka3 15.Sc2+ mate.

It is #45 in the Korolkov-Chekhover collection. The source? 64, 1937. Well, if the microfilm is right, it appeared in *Novoie Vremya* on 1 December 1897, forty years before... Recomposition, again?

PS: At the beginning of August, I acquired the Lamarare collection, supposed to be the pre-second world war largest collection of studies (12,000 studies). Immediately, I glanced in the numerous Troitzky's. Lamar had not the *Novoie Vremya* source, so I learned nothing new. But he seems well informed about Troitzky's studies in *Shakhmatny Journal*. For instance, I learned that the Ke3/Kg7 (64, 1937/*N.V.* 1897) had appeared earlier, in a first setting, in the *Shakhmatny Journal*, no 41 in the June-August 1896 issue. The present definitive corrected version appearing in the same magazine, no 47 in the September-October 1896 issue! I also became aware of the fact that Bondarenko, in the same *Razvitie...* book conscientiously 'forgot' three other rewarded studies by Troitzky; in the *Tidskrift for Schack* 1910 tourney, Troitzky's studies were awarded 1st prize and two mentions. Bondarenko, p.48, only gives 2nd, 3rd and one of the hms! Add another 'omission' (a Troitzky study was awarded a mention in the *Sydvenska Dagblad Snällposten* 1911-12 tourney) and the list should be complete...

Welke zet ging vooraf? (slot)

door Wouter Mees

Wanneer ontwaakt de componist die in u sluimert? In principe zijn er drie mogelijkheden. Hij zou geboeid kunnen worden door:

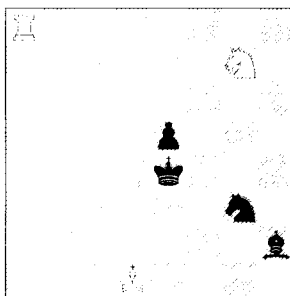
- 1) Een pikante stelling
- 2) Een bijzondere zettenreeks
- 3) Een markante materiaalverhouding

Om met categorie 3 te beginnen: Hier ziet men de analyticus aan het werk. Zijn geest is blank; hij zet de stukken van zijn keuze op het bord - dikwijls naar aanleiding van een gespeelde partij -, weet niet wat er uit voor zal komen doch gaat op onderzoek uit. Zo is de eindspeltheorie ontstaan. De grote eindspeltheoretische werken zijn alle naar materiaal ingedeeld: als je dat en dat materiaal op het bord zet kan er dat en dat gebeuren.

Slechts een enkele studiecomponist zal zich op deze manier laten inspireren. Let wel, er zijn notoire uitzonderingen. Maar categorie 3 blijft voorlopig buiten beschouwing. Beginnende componisten storten zich doorgaans op categorie 1 en 2.

1) De pikante stelling waar men voor valt is meestal het slot (of bijna slot) van de studie. Voor deze categorie geldt bij uitstek dat de componist van achteren naar voren zal werken. De meeste van de gegeven voorbeelden zullen op die manier ontstaan zijn. De componist weet wel waar hij terecht moet komen, doch niet waar hij vandaan komt.

Zijn talent blijkt uit de manier waarop hij er in slaagt, begin- en eindpunt met elkaar te verbinden. Twee bekende meesterwerken (diagrammen 1 en 2) laten zien hoe verwante slotstellingen (diagrammen 1a en 2a) langs totaal verschillende wegen bereikt kunnen worden. In beide gevallen is het vertoonde spel zeer de moeite waard, en ook het kenmerk van meesterschap. Maar zonder slotpointe zou er iets ontbroken hebben.

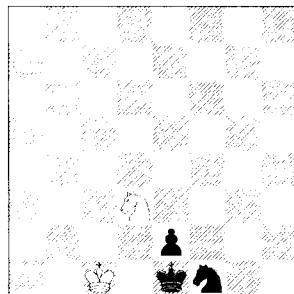

1) Wit speelt en wint

dia 1) M.S. Liboerkin

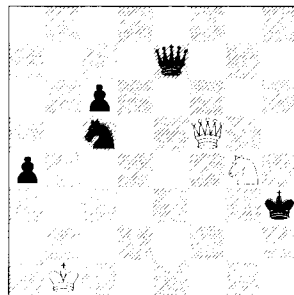
2e/3e prijs e.a.
64, 1935

1.Ta2 Lg1 2.Tg2 Kf3 3.Txg1
Kf2 4.Te1 e4 5.Pe6 e3 6.Pc5!
e2+ 7.Kd2 Pf1+ 8.Kc1 Kxe1
9.Pd3

1a) Slotstelling

mat.

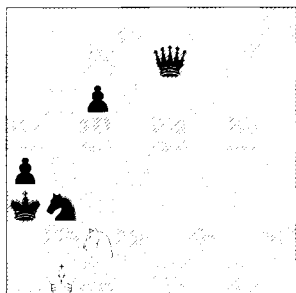

2) Wit speelt en wint

dia 2) L.Kubbel

150, 1925

1.Pe3+ Kg3 2.Dg4+ Kf2 3.Df4+
Ke(1)2 4.Df1+ Kd2 5.Dd1+ Kc3
6.Dc2+ Kb4 7.Db2+ Pb3
8.Da3+!! Kxa3 9.Pc2

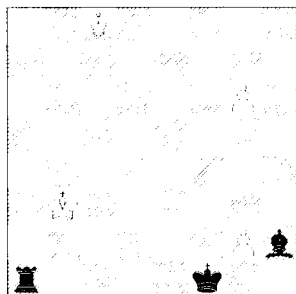

2a) Slotstelling

mat, of 8...K- 9.Dxe7.

2) Bij enkele van de getoonde voorbeelden viel het accent op het getoonde spel.

Voorbeeld 5 uit mijn vorige stukje - hier herhaald als diagram 3c - is illustratief voor het verschil tussen de beide categorieën. Diagram 3 toont de beginstelling.

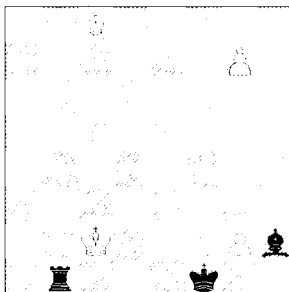
3) Wit speelt en wint

dia 3) W.Dolgov

1e prijs Sjachmati w
SSSR, 1966

Na 1.g7 heeft zwart tegen de dreigende promotie geen ander verweer dan torenschaakjes, die echt bijzonder hinderlijk blijken

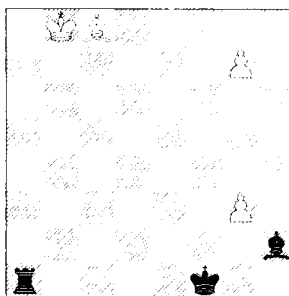
te zijn. Zou wit na 1...Tb1+, 2.Ka2? of Kc2? (zie diagram 3a)

3a) na 1.g7 Tb1+ 2.Kc2?

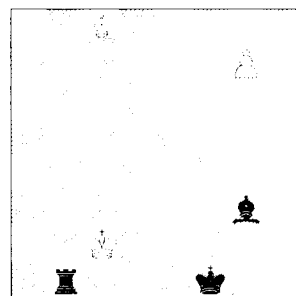
spelen, dan redt zwart zich met 2...Tb2+ 3.Kxb2 Le5+ en 4...Lxg7, respectievelijk 2.Kd2 Tb3+ en 4...Tg3. Die vlieger zou niet op gaan als de zwarte loper op g3 zou staan, zie diagram 3b. Wit moet daarom trachten de loper naar dat veld te lokken. Maar hoe?

De witte koning moet de schaakjes langs de a- of b-lijn lijdelijk ondergaan; de c-lijn is taboe. Dus (1.g7 Tb1+) **2.Ka4** (niet 2.Ka3?, waarom niet?) **2...Ta1+ 3.Kb1 Tb1+ 4.Ka6 Ta1+ 5.Kb7 Tb1+ 6.Ka7!**, en nu zou 6...Ta1+ met 7.La6 beantwoord worden. Daar-

3c) na 9.g3!

om: **6...Lg1+ 7.Ka8! Ta1+ 8.Kb8!** (8...Tb1+ 9.Lb7!). Maar wat heeft wit na 8...Lh2+ bereikt? Het kritieke punt **9.g3**, een magneetoffer, is de zet die u in diagram 3c als voorgaande zet had mogen aanwijzen. Na **9...Lxg3+** onderneemt de witte koning de weg terug: **10.Kb7 Tb1+ 11.Ka6 Ta1+ 12.Kb5 Tb1+ 14.Ka4 Ta1+ 15.Kb3 Tb1+**, waarna **15.Kc2** de gewenste diagramstelling 3b oplevert.

3b) na 15.Kc2

Het slot is dan: **15...Tb2+ 16.Kd3 Tb3+ 17.Ke4 Tb4+ 18.Kf5 Tb5+ 19.Kg4 Tb4+ 20.Kxg3** (20...Tb2 21.Lh3+) en wint. Merk op hoe miniem de verschillen zijn tussen de vier diagrammen. Het spel doorloopt een nauw afgebakend traject. Bij Kubbel en Liboerkin is er een hemelsbreed verschil tussen begin- en eindstelling.

Het zal duidelijk zijn dat het compositie-proces bij categorie 2 anders verloopt dan bij categorie 1. In elk geval ligt de "kreeftegang" hier niet zo voor de hand. Wij stoppen daarom met de serie: "Welke zet ging vooraf", en zullen in de volgende nummers wat dieper ingaan op de systematische ideeën zoals in de studie van Dolgov vertoond.

Eindspelstudieboeken 2

door Harold van der Heijden

Zoals in het redactioneel van de vorige *EBUR* be-
loofd, volgt hier een aanvulling op de boekenlijst
met recente eindspelstudieboeken zoals verschenen
in *EBUR* 7/1 1995.

Ik ontving tot mijn genoegen veel respons op deze
lijst, waarbij de aanvullingen van Robert Timmer
en vooral Jurgen Stigter vermelding behoeven.

Robert Timmer maakte me attent op het eindspel-
boek van Jon Speelman et al. en de nieuwste *ECT*:
‘Beide boeken kunnen toch moeilijk over het hoofd
worden gezien, want ze zijn respectievelijk 448 en
563 pagina’s dik!’ Mijn wat zwakke verdediging is
dat ze strikt genomen niet aan het criterium
eindspelstudieboeken voldoen, en dus op een ande-
re plaats in mijn boekenkast tussen de Chérons,
Averbach’s etc. stonden.

Graag wijs ik u nog speciaal op het boek van Levitt
& Friedgood dat door de titel, het onduidelijke
foldertje, en dito boekbesprekingen helemaal niet
over eindspelstudies leek te gaan. Maar zonder de
andere boeken in de lijst tekort te willen doen: dit
is mijn favoriete boek van de laatste jaren!

Het moge duidelijk zijn dat aanvullingen of correc-
ties welkom blijven!

De taalcodes: NL = nederlands, UK = engels, RU =
russisch, GE = Duits, TS = Tsjechisch en FR = Frans.

1993

(alleen aanvulling)

anonymous *Albom Vbrannich Shachovich Kom-
pozitsijj Anatolija Svitliskogo* (Krivii Rig) RU

Federau, J. Bachmann, A. Seidel, R. *Dame gegen
zwei Turme in Mittelspiel und Endspiel* (Berlin) GE

Fishbein, A. *King and Pawn endings* (Macon) UK

Giffard, N. Biénabe, A. *Le guide des échecs* (La Bau-
le) FR

Karpov, A. (editor) *Secrets from Russia* (?) ?

Matanovic, A. et al. *Enciklopedija sahovskih
završnica* volume 5: Knight, Bishop endings (Nico-
sia 1993) UK

Mednis, E. *Practical Knight endings* (Caraopolis)
UK

Postma, S. *Spannende eindspelen* (jeugdschaakserie
deel VI) (Venlo) NL

Rueb, A. *De Dame contra Toren of Raadsheer op de
zevende rij* (Margraten) NL

Speelman, J. Tisdall, J. Wade, B. *Batsford Chess En-
dings* (?) UK

Vladimirov, J. Razumenko, V. Fokin, J. *Poezia
Shakhmat* (St Petersburg) RU

1994

(alleen aanvulling)

Gurgenzidze, D. Akobia, Y. *Etyudnaya mozaika 2*
(Tbilisi) RU

Gurgenzidze, D. Akobia, Y. *Etyudnaya mozaika 3*
(Tbilisi) RU

Kos, V. Kalendovsky, J. *Frantisek Dedrle: Sachové
studie* (Brno, SNZZ) TS

Mitrofanov, L. Fyodorov, V. *Obmantsivaja prostota*
(St. Petersburg 1994) RU

Neistadt, V. Sukharev, K. *Lovushka dlya chernogo
korolya* (Akkem) RU

Pachman, L. *Moje nejlepsi Frydek-Mistek* (Pliska)
TS

1995

(volledig overzicht)

Rueb, A. *The Chess Study: a supplement* (Margra-
ten) UK

Timman, J. *Ausgewählte Endspielstudien*
(Koblenz) GE

Dupont, Danican, J. *Pour Philidor: Eine Gedenk-
schrift zum 200. Todestag des Musikers und
Schachmeisters* (Koblenz) GE

Hall, J. *Endgame Challenge!* (?) UK

Levitt, J. Friedgood, D. *Secrets of Spectacular Chess*
(London) UK

Pervakov, O. *64 Majestic Studies* (Margraten) UK

Rusinek, J. *Superminiatures* (Margraten) UK

Van Reek, J. *Award of the Jan van Reek 50th anni-
versary jubilee tourney* (Margraten) UK

Revisie (2)

door Wouter Mees

De treurige ervaring leert dat van de ooit gepubliceerde studies er één op de vijf à zes incorrect blijkt te zijn. Daar ik zelf ruim zestig studies op mijn geweten heb zou voor mij de tax tien tot twaalf afzwaaiers zijn, en zou ik na mijn eerste stukje dus nog "recht" op acht incorrectheden hebben. Daarnaast valt er altijd het nodige bij te schaven. In dit stukje tweemaal een correctie en tweemaal een "facelift".

1) Van diagram 1 was als oplossing bedoeld:

1.c7 Lb7 2.Le4 h1D+ 3.Lxh1 g2 4.Lxg2 Lf2+ 5.Kg5 f3 6.Lxf3 Lxe3+ 7.Kf6 e4 8.Lxe4 Lxd4+ 9.Ke7 Lxc5+ 10.Kd7 Pc6 11.Lxc6 Lxc6+ 12.Kxc6 +; of: **8...Lg5+ 9.Kg7 Lh6+ 10.Kh8.** Echter is er na **1.c7 Pc6! 2.c8D+ Pb8** m.i. geen winst. Onoplosbaar dus.

Door een kleine wijziging in de opstelling is dit te repareren. Zie diagram 1a, met als beginzetten: **1.c7+ Ka8 2.Le4**, en verder zoals hierboven. Is er nog meer te verdienen? Dat blijkt niet mee te vallen. Het schema vraagt niet zoveel stukken (zie diagram 1b); de rest van het materiaal dient om te verhinderen dat de wK op zijn schreden terug kan keren. Een veel eenvoudiger opstelling zou kunnen zijn: diagram 1c. Maar dit stuit op enkele bezwaren. Wie brengt deze onder woorden? Tot nader order geef ik de voorkeur aan 1a. Wie waagt zich aan een mooiere uitwerking?

2) Van diagram 2, aanvankelijk (n.l. *Schakend Nederland* 1979/3; en die datum is niet geheel zonder belang) gepubliceerd met wK op g1, was de incorrectheid indertijd al aangetoond door Cortlever. Als oplossing was bedoeld: **1.Pf7 Pb4 2.Lxb4 cxb4 3.Kh2** (Niet 3.Kg2? a5! 4.Pe5 dxe5 5.d6 e4 6.d7 e3 7.d8D e2=, resp. 7.d8P e2 8.Pb7 e1P+!, gevolgd door 9...Pd3, tegen 10...Pc5, en 10...Pxb2=) **3...a6! 4.Kh3** (de enige bomvrije parkeerplaats) **4...a5 5.Pe5 dxe5 6.d6 e4 7.d7 e3 8.d8P e2 9.Pb7/e6 en 10.Pc5+.** Het leek vrij goed uitgezocht dat wit na 3...Ka6 (i.p.v. 3...a6) met 4.Pxd6 zou winnen. En 2...Kxb4 (i.p.v. 2...cxb4) zag er na 3.Pxd6 ook vertrouwenwekkend uit. Maar nu Cortlever aan het woord, in een brief aan redacteur Spinhoven (juli 1985): "Mijn oorspronkelijke opmerking, bij jou thuis gedaan, was dat de pattoestand na 2 zetten heel aardig was, maar dat de analyses in je krantje nergens naar leek, omdat de meest voor de hand liggende verdediging eenvoudig werd overgeslagen." (volgt een betoog dat wit na 1.Pd7 b4 2.Pxd6 Ka5 of Pa3 wel niet zal winnen) "...maar ik heb 't niet uitgeanalyseerd omdat het niet belangrijk is. En dat omdat 1.Pf7 Pb4 naar mijn mening ook al remise is na 2.Lxb4 Kxb4 i.p.v. cxb4. Die variant die de oplossing geeft: 3.Pxd6 a5 4.Pe4 etc. is natuurlijk onzin, Zwart

moet 3...c4 spelen (dreigt Kc5) en dan na 4.Pe4 (4.Pb7? c3 etc.) 4...Ka5. Daarna zie ik geen winst..." (Volgt een analyse) "...Alles draait in dit eindspel om deze stand (zie nr. 2a), met als eerste zet 1.Kh2." (Even verder:) "De ellende is dat de zaak wat kort is, Mees heeft er dus wat vóór willen breien. Maar wat kan zwarts laatste zet zijn geweest? Niet iets met de d-pion, dat lukt gewoon niet ..." (volgt een beschouwing over de inleiding, waarna hij zijn voorkeur uitspreekt voor 2a als beginstand. En dan even verder:) "Ik heb nog vluchtig gekeken of de zaak iets moeilijker kan worden gemaakt, zonder er veel ruilstukken bij te zetten. (...) 't Lijkt moeilijk, ik heb bovenstaande stand opgezet." En dan volgt 2b, die als (Un)solved Mystery in *EBUR* 7/2 juni '95, is afgedrukt!

Dat dit indertijd verder is blijven liggen komt omdat inmiddels de superieure 2c bekend was geworden. De beruchte vraag rijst dan of een incorrecte studie (mijn studie in *SN* '79/3) als anticipatie zou mogen/moeten gelden (afgezien dan van de verschillen). Ik heb dit later eens voorgelegd aan Roycroft, die van mening was dat een incorrecte studie geen bestaansrecht heeft. De componist had beter moeten analyseren, en behoort met lege handen te staan! De correcte uitwerking van een nader krijgt het eerstgeboorterecht.

Dat neemt niet weg dat de componist van een misbaksel wel het recht (en volgens sommigen ook de plicht) heeft, zijn oorspronkelijke schepping te corrigeren; zij het dat die dan niet meer "turnierfähig" is. Die correctie zou in dit geval dus 2a (kunnen) worden. Anders gezegd: schrap van nr. 2 de tweezettige inleiding.

Nieuw dilemma! Nr. 2 moge dan incorrect zijn, 2a is dat beslist niet... maar 2a is ook al (n.l. binnen de "oplossing" van nr. 2) in *SN* 1979/3 gepubliceerd geweest, en dus niet voor het eerst in dit nummer van *EBUR*! Dus toch een "anticipatie" van 2c?? Vraag het maar aan de schaakschriftgeleerden. Van algemeen belang: het verschijnsel dat juist die aangeplakte inleiding incorrect blijkt te zijn is niet uitzonderlijk! Echter is voor mij 2a toch niet het laatste woord: te "kaal". Ik had mijn zinnen gezet op een passende inleiding. Ook 2b van Cortlever - op zichzelf een gave studie - voldoet niet helemaal, omdat een deel van de oorspronkelijke inhoud, n.l. de zwarte minorpromotie in de verleiding, is weggevallen.

Cortlever's statement "dat zwarts laatste zet niet door de d-pion gedaan kan zijn" betekende een nieuwe uitdaging, die geleid heeft tot 2d. De zwarte vork op d6 stelt wat al direct voor de keus, welk paard nu op d6 moet slaan. Dat vraagt doorzicht in de complete oplossing.

3) Het zal de lezer duidelijk zijn geworden dat ik kritisch sta tegenover het begrip "inleiding". Dat is in de loop van de jaren zo gegroeid. Een goede inleiding behooft met de inhoud verweven te zijn, en niet eenvoudig "aange-

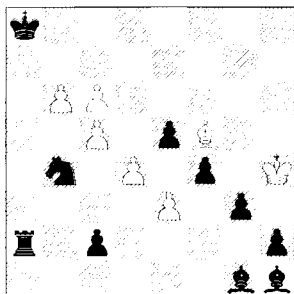
lapt". Dit is nu het geval met diagram 3. De studie is ontstaan uit 3a, een vroegere publicatie (extra prijs *De Schaakwereld* 1941, maar aanleiding van een artikel van Selman), door verlenging van het "thema" (omweg van de wK) met één zet, benevens toevoeging van een tweezettige inleiding. Die eenzettige uitbreiding is zeker gerechtvaardigd, de daarna voorafgegane inleiding draagt niets bij tot verdieping of verfraaiing van de inhoud, en mag wat mij betreft weggelaten worden. Dan komt diagram 3b te voorschijn. Het definitieve einde.... bijgezet in het zeemansgraf van de theorie.

Het overlijden van Botwinnik is een goede aanleiding om een partijstelling Bronstein - Botwinnik uit hun WK-match uit 1951 nog eens van stal te halen: diagram 3c. Hierin beging Bronstein de "blunder van de eeuw" door **1.Kc2?** te spelen. Met **1...Kg3!** redde Botwinnik zijn titel van wereldkampioen. Dezelfde wending dus als in 3a. Om dit voor het bord te vinden, is dat nu knap of doodgewoon?

Rueb schrijft ergens (*De Schaakstudie* I, p. 44): "Zoals begrijpelijk was de compositiedrang der wereldkampioenen niet sterk: schaakmeesters componeeren voor het bord." M.i. is dat een onjuiste voorstelling van zaken. Er zijn nu eenmaal weinig grote meesters. Maar die componeren relatief veel vaker dan gewone schakers. Dat gebeurt "thuis", tijdens de voorbereiding; d.w.z. onzichtbaar voor de schaakwereld. Wel is het zo dat de resultaten lang niet altijd in de vorm van kunststudies gepubliceerd zullen worden, doch opgeslagen als parate kennis. Botwinnik was goed thuis op het gebied van de studie,

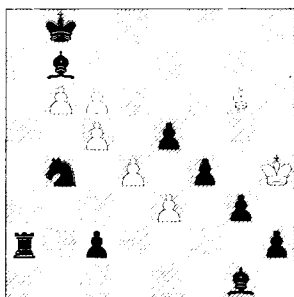
en zeker vertrouwd met dit soort stellingen. Hij heeft in de partij parate kennis toegepast. Dit alles ter zijde.

4) Zie diagram 4. Is de inleiding die voert tot 4a gerechtvaardigd? Van deze laatste stelling is het relaas al eens in *EBUR* gepubliceerd ("Op zoek naar de waarheid (II)", *EBUR* 4/4, maart 1993, diagram 11, 12a en 12b). Om te winnen moet wit eerst de zK naar h4 lokken, om dit veld voor het zP toegankelijk te maken (obstructie); pas daarna speelt de a-pion op. Maar nu de inleiding: **1.h7 Txe2+ 2.Le5 Txe5+ 3.Kd8 Te8+ 4.Kxe8 Pf6+ 5.Ke7 Pxd7 6.h4 Kxd4 7.a4 Pg5 8.Kd6 Pf3 9.Kd5**, en wint). Indertijd was ik nogal trots op het L-offer; maar bij nader inzien stelt het toch niet zoveel voor. Zo is het b.v. geen "magneettoffer". Erger is dat de aanwezigheid van de loper op h8 bijplaatsing van een pion op e2 nodig maakte, wegens **1.h7 Kg6 2.Le5 Txd3 3.h8D Txd8 4.Lxd8 Pc5** of b6, waarna de a-pion onvoldoende overwicht oplevert. Door van diagram 4, Lh8 en pion e2 weg te laten wordt slechts één zet opgeofferd. Iets scherper is dan nog diagram 4b. Intussen is het ook mogelijk het duel tussen wK en zP nog wat te verlengen. Zie diagram 4c. Na **1.h7 volgt 1...Pg4+** (Na **1...Pe4+ 2.Ke7** is het direct gewonnen) **2.Ke7** (niet **2.Kg7?** **Ph6 3.h8D Tf7** mat) **2...Te1+ 3.Kd8 Te8+** (na **3...Td1+** loopt de wK weg naar a8) **4.Kxe8 Pf6+ 5.Ke7 Pxd7** en 4a is weer bereikt. Ik meen dat dit wel een acceptabele inleiding is. Wie het daar niet mee eens is heeft daartoe het volste recht, doch mag dan zelf proberen er iets beters van te maken.

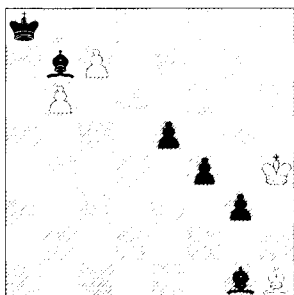
1) Wit aan zet wint?

1) W.M., 1e prijs *Tijdschrift K.N.S.B.*, 1958; wit aan zet wint (?). Zie tekst.

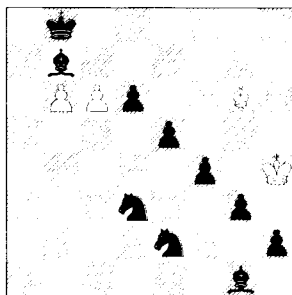
1a) Wit aan zet wint

1a) Verbetering van 1. Zie tekst.

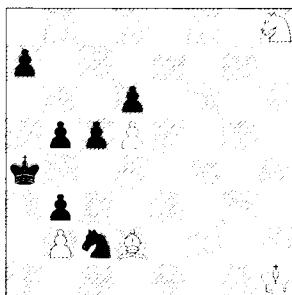
1b) Schema

1b) Schema: Z.v., winst door 1...g2 2.Lxg2 Lf2+ 3.Kg5 f3 4.Lxf3 Le3+ 5.Kf6, maar ook: 5.Kh4 Lf2+ 6.Kh3.

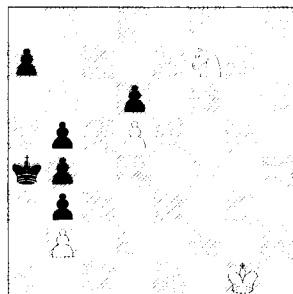
1c) Wit aan zet wint

1c) Afgekeurde versie; winst door 1.c7+ Ka8 2.Le4 ... 6.Lxf3 Le3+ 7.Kf6 e4 8.Lxe4 Ld4+ 9.Ke7 e5 10.Lxe5 Lc5+ 11.Ke8, maar ook 11.Kf6. Storend is bovendien dat een zet als 4.Kh5? niet alleen op 5...f3 6.Lxf3 Lxf3+, doch ook op een paardzet 5...Pg3+ faalt: "overkill".

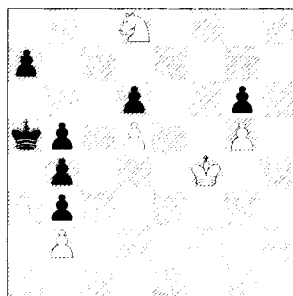
2) Wit aan zet wint

2) W.M., *Schakend Nederland* 1984/3; "verbetering" van *Schakend Nederland* 1979/3. Zie tekst.

2a) Wit aan zet wint

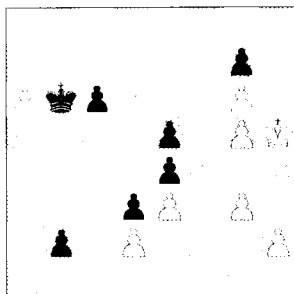
2a) ontstaan uit 2a) na 1.Pf7 Pb4 2.Lxb4 cxb4 (met wK op g1, oorspronkelijke plaats). Wit wint in 2a door 1.Kh2 a6 2.Kh3 a5 3.Pe5 dxe5 4.d6 e4 5.d7 e3 6.d8P e2 7.Pb7/e6 e1D(P) 8.Pc5 mat. De zetten van de wK omzeilen een schaakje door de promoverende zwarte e-pion.

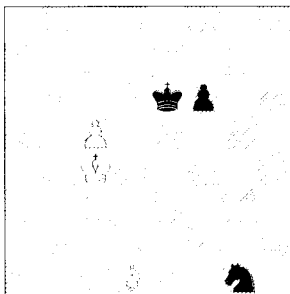
2b) Wit aan zet wint

2b) N.Cortlever, "(Un)solved Mystery" nr.17 (*EBUR* 1995/2). Zie bij die rubriek. 1.Pf7 (1...Ka4 2.Kg4 a6 3.Kh3 a5 4.Pe5, of 1...Kb6 2.Pxd6). Niet 1.Pb7+? Ka4! of 1.Pc6+ Kb6!

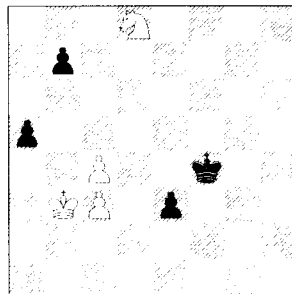
2c) Nikolai Kralin, 2e prijs *Sjachmaty w SSSR* 1980; wit aan zet maakt remise door: 1.a7! Kxa7 2.g4 b1P 3.h3! Pc3 4.h4 Kb7 5.dxc3 d2 6.c4 d1D 7.c5 Dd4 8.exd4 e39.d5 e2 10.d6 e1P

2c) Wit aan zet maakt remise

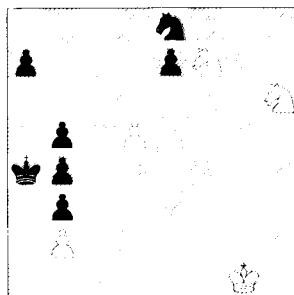

3) Wit aan zet wint

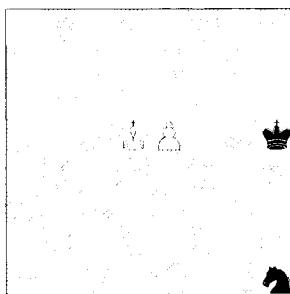

3c) wit aan zet

11.d7 Pd3 12.d8P+ K- 13.Pe6 Pf4+ 14.Pxf4 exf4 pat. Biedt heel wat meer dan 2a, doch bevat - met verwisselde kleuren - dezelfde kern.

2d) Wit aan zet wint

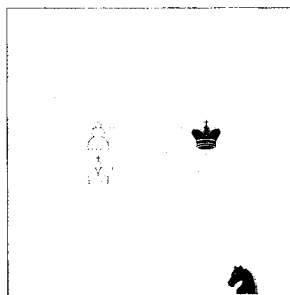

3a) Wit aan zet wint

3a) W.M., *De Schaakwereld* 1941. Winst, door 1.e6 Kg6 2.Kc6 (2.P-/Kf6 3.e7/Kd7 enz.).

2d) Versie van 2a. Oplossing: 1.Pf5 Pd6 2.P5xd6! exd6 3.Kh2 a6 4.Kh3 a5 5.Pe5 enz. Zou dit correct zijn? Ik durf er mijn naam nog niet boven te zetten!

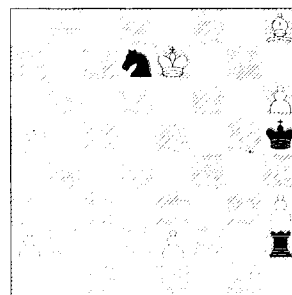
3) W.M., *Le Monde des Echecs* 1946. Wit aan zet wint door: 1.Lg4+ f5 2.Lxf5+ Kxf5 3.c6 Ke6 4.Kb5 P- 5.Ka6, en niet 5.Kb6? Pf4 en 6...Pd5+, dan wel 5...Pd2 6.c7 Pc4+ en 7...Pd6=.

3b) Wit aan zet wint

3b) W.M., versie van 3a. Ontstaan uit 3 door de eerste twee zetten te couperen.

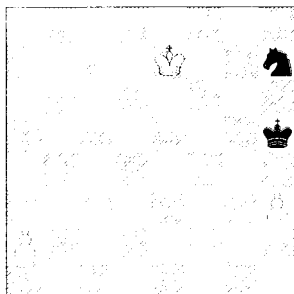
3c) Bronstein - Botwinnik, 6e matchpartij, Moskou 1951, na de 56e zet van zwart. Wit had met Pe6+ remise in de hand, zo niet meer. Na lang "nadenken" (of was het dagdromen) speelde hij Kc2?.

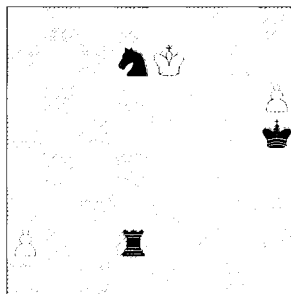
4) Wit aan zet wint

4) W.M., 1e/2e prijs gedeeld *Tijdschrift K.N.S.B.* 1946/II. Wit aan zet wint door: 1.h7 Txe2+ 2.Le5 Txe5+ 3.Kd8 Te8+ 4.Kxe8 Pf6+ 5.Ke7 Pxd7, en nu is:

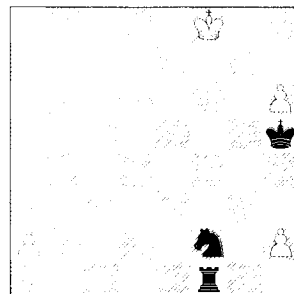
4a) ontstaan. Niet 6.a4? doch eerst 6.h4! Kxh4, en nu 7.a4 Pg5 8.Kd6 Pf3 9.Kd5, en wint overeenkomstig de analyses van H.Rey (1926), die echter over het hoofd had gezien dat het zP via

4a) Wit aan zet wint

4b) Wit aan zet wint

4c) Wit aan zet wint

h4 remise zou maken. Grigorjev had dit in 1932 wel gezien.

4b) Mogelijke versie van 4. Winst door **1.h7 Te2+ 2.Kd8 Te8+ 3.Kxe8** enz.

4c) W.M., versie van 4. Wit wint. Zie tekst.

4492

door **Harold van der Heijden**

Zoals beloofd in het vorige nummer hierbij de fouten die ik aantrof in Iuri Akobija's *World Anthology of Chess Studies, vol II* (4492 studies with mate). Ook hier weer alleen ernstige fouten; aan het maken van een lijst foutjes in namen, bronnen e.d. is geen beginnen aan... Het aantal fouten is even gigantisch

als in #232, hetgeen opmerkelijk is omdat ik de auteur ooit al voorzag van een lange lijst met fouten die ik in *Mat v Etjudakh* aantrof. O ja, in #232 ontdekte ik nog een ander foutje: #3261: +bRe4.

Nu, scherp uw potloodje en krassen maar!

0021: Nemo -> A. Galitzky, 1900
0028: +wKf6 = 3645
0047: wPb2 - bPb2
0065: +wPf5 +bPf4
0070: K Bayer
0075: = 0079 (mirrored)
0088: wPh3 - bPh3 = 0076
0089: = Berger 1890
0110: wKa1 - wKb1
0122: +bPa7 +bPd6
0140: Sakharov -> V.Stoljarov (?) see *Mat v Etjudakh*#194)
0155: = 3527
0162: +bPh3
0169: J.I. azard -> J.I.azar
0220: bKg7 -> bKf7

0254: +bPb4
0285: +bPh3
0462: +bPb4
0472: not a study (mate in 6)
0484: = 0480
0503: (this incorrect position occurred in EG/97#7298, but was later corrected in EG 102-1: replace all pawns: w: e2, f3, g4, h5, f6; b: e3, f4, g5, h6 and f7.
0539: F. Cepler -> A. Kraemer (2545#1442)
0566: F. Simkovich -> F. Spinhoven
0590: +wKf6
0636: wSa3 -> wSd4 (?) EG#8965)
0646: bPh3 -> bSh3 (?)
0724: wKf3 -> wKe5

0725: wKe4 -> wKf4, bKh3 - bKc3
0729: Durand & Preti -> Roll,J
0734: bKg2 -> bKg1 (?)
0760: bRd8 -> bKd8
0779: A. Cheron -> B. Von Guretzky Comit
0780: wPf5 -> wPe4
0784: Y. Averbach -> W. Henkin
0789: +bPd6
0797: bBb2 -> bPh2
0813: bPe5 -> bPe6
0817: +bPd2; f.Lasker -> B.Lasker
0824: bRb7 -> bKb7
0830: wRd3 -> wSd3
0832: +bKf1
0834: wKe6 -> wKe7 (?)

- 0837: wKc8 -> wKd8 (? *EG#2614*)
 0849: +wPe4; wBd2 -> wPd2
 0866: wSg1 -> wBg1
 0875: = 3613
 0895: solution: 27.Qd2 -> 27.Qd7
 0917: bKa6 - bKa8 (remove wQa8)
 0931: bQa1 -> bRa1
 0957: wPa4 - bPa4, wPb3 -> bPb3
 0988: +wPb4; Apschenek -> P. Angelini
 0900: +bQb5 (?; deducted from solution)
 0964: & C. Nafarette
 0985: P. Valeriu -> V. Petrovici
 0995: = 3734
 1018: Marwitz -> Moravec
 1030: wPe5 -> bPe5 (*EG#5230*)
 1042: bSf8 -> bSb6
 1088: Katsnelson, A -> Bor, A
 1098: Alexander -> Bone, W
 1101: wKa3 - wKb3; bPa4 -> wPa4
 1148: Pogosjants -> Makletsov
 1156: bBg5 -> bPg5
 1177: wBf6 -> wBf7
 1183: Ponziani -> Stamma
 1193: wPb7 -> wPb6; wPe7 -> wPe6
 1150: +bPh3
 1229: bPd6 -> wPd6
 1232: = 1193; Kaljagin -> Kalmin
 1299: Farago -> Wotawa
 1330: Kaljagin -> Kitsigin
 1338: Fritz -> Marwitz
 1341: bRa8 -> bBa8
 1349: W. Mees -> L. Mozes
 1350: +bBc6; & V. Korolkov
 1370: = 3804
 1371: +wPg5
 1409: without wPe2
 1432: Kichigin -> Kaljagin
 1487: wSe5 -> wSf6 (?; see 1357#1216)
 1489: Pogosjants -, C. Lafora (?; see 3567#0404)
 1509: bRd6 -> bRd1, wQg6 -> wQf7, bSg5 -> bSe6
 1512: T. Kok -> E. Cook
 1514: = 3832
 1520: = 3881
 1543: = 3893
 1561: V. Prigunov -> I. Davletshin (*EG#7270*)
 1565: = 1561
 1575: E. Cook -> T. Kok
 1594: bKh8 -> bQh8
 1610: +wSa1
 1636: +wSg4?
 1641: +bPh4
 1689: = 3901
 1719: wPe6 -> wPd6
 1741: = 3923
 1746: = 3925
 1758: Prokop -> Prokes
 1773: = 3920
 1774: Hann -> Nunn
 1822: = 1770
 1852: & F. Aitov
 1884: bKf8 -> bRf8
 1906: wKc4 -> wKd4
 1951: = 3953
 1971: +wSh8
 1986: = 3957
 1990: G. Slepjan -> D. Gurgendidze
 2055: = 4380
 2087: bRh2 -> bRh3
 2100: = 2083
 2166: = 3960
 2243: +wQa8
 2254: (version by Van Reek) = 4054
 2255: wKg3 -> wKg5
 2271: = 4080 (M. Tal & E. Pogosjants)
 2272: = 4061
 2292: +bPb5
 2317: bPf4 -> bPe3
 2373: wBh1 -> wBb1
 2393: Rinck -> Weenink
 2493: = 2474
 2471: +bPe3 (see *EG#1933*)
 2497: = 4102
 2502: Kovalenko -> Yakovenko
 2503: bBh4 -> bPh4
 2516: = 3704
 2537: Anonymous 1911 -> A. Galitzky
La Stratégie 1906
 2538: Hoch -> Afek
 2555: wRe3 -> wKc3
 2557: = 4394
 2592: = 4113
 2619: wBh1 -> wBf3 = 2608
 2655: = 0657
 2658: +wRg1
 2668: +bPa4
 2676: bPh3 -> bSh3
 2750: = 4160
 2779: bQh5 -> bKh5
 2780: = 4397
 2795: = 4405
 2812: +wSh1
 2825: = 0759
 2838: = 4173
 2844: wKh5 -> wKh4; wBf6 -> wBf5 = 4185
 2852: Rueb -> C. Mann
 2867: wKf4 -> wKg4
 2873: = 3705
 2884: L. Prokes -> H. Rinck
 2921: = 4205
 2934: Kalinin -> Kaljagin
 2969: 1941 -> 1841
 2991: = 4415
 3043: +bQd8
 3066: wRf3 -> wRf1, bSh5 -> bSg3
 3068: +wPg6; +wPh7
 3140: = 4374
 3162: wRh2 -> wKh2
 3164: = 1282
 3231: not a study
 3232: +bPh6
 3239: +bPb7
 3295: wBc4 -> wBb4; wSd5 -> wSe5
 3300: +bPa3 (?; see *Mat v Etjudak#2448*)
 3344: Rinck -> Kitsigin, V
 3347: wSh7 -> wBh7
 3354: = 4487
 3378: wRd1 -> wRe1
 3423: bQg5 -> wQg5
 3452: bBa8 -> bBa2, wSe1 -> wSa1; no wPb6
 3492: bRb3 -> bRb4
 3496: = 3497
 3504: = 3456
 3520: = 4301
 3556: I. Masmann -> H. Mesman
 3601: wRe2 -> wRe2
 3604: = 4315
 3605: Cheron 1949 -> Von Guretzky-Comitz 1864
 3624: = 3619
 3663: wSb4 -> wBb4
 3692: wBa7 -> wPa7, R. Clausen -> S. Clausen
 3772: wRd1 -> wKd1
 3797: bPf3 -> wPf3
 3893: +wPa6
 3894: = 4356
 3933: bQb4 -> bRb4
 3937: = 4361
 3950: Vandecasteele -> Van Den Ende?
 3955: wBh6 -> wBc1
 3975: +bRh5 = 1758
 4028: wRh2 -> wRe2, wPd3 -> bPd3; wPa2 -> bPa2
 4075: Marwitz -> J. Moravec
 4080: wPe2 -> wSe2
 4107: wRd1 -> wRb1 (version of 2501)
 4110: bQh7 -> bKh7
 4112: wRd8 -> wRd3; bBc6 -> bBc8; 1.Rd8 Bc6
 4134: bKg8 -> bKh8; bPg7 -> bPh7; wPg6 -> wPh6
 4144: = 4466
 4159: G. Neckhaev -> V. Bogolepov
 4166: +bQg8
 4202: = 4437
 4218: Durand & Preti -> Bone: = 2969
 4236: wBc6 -> wSe6
 4296: not bPd6?
 4303: bRe8 -> bRb8?
 4305: wBc6 -> wSe6
 4417: Farago -> A. Wotawa
 4470: bPa6 -> bPb6 = 3281

Saavedra VII

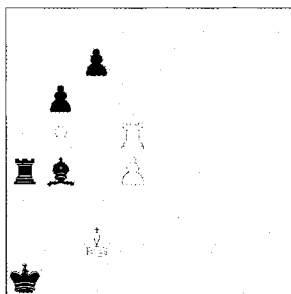
door Harold van der Heijden

Eigenlijk had ik in de vorige *EBUR* enige aandacht willen besteden aan het memorabele feit dat het precies honderd jaar geleden was dat G.E. Barbier in mei 1895 (4, 11, 18 en 25 mei) in de *Glasgow Weekly Citizen* de stelling publiceerde die Fernando Saavedra eeuwig beroemd zou maken in de schaakwereld.

Maar toen ik op het laatste moment moest kiezen welk artikel zou moeten vervallen besloot ik maar een eigen stuk door te schuiven, zonder er op dat moment aan te denken dat het wel degelijk tijdgebonden was! Het is trouwens opvallend hoe weinig aandacht er aan de 'Saavedra-centenary' is besteed. Natuurlijk schreef ik er in mijn schaakrubriek in het *Brabants Dagblad* over op 10 juni 1995 (dus eigenlijk ook te laat), maar verder heb ik eigenlijk niet veel over gezien...

Dat was een uitgelezen kans om waar te maken wat veel auteurs beweren: namelijk dat de Saavedra-stelling de meest afgedrukte schaakstelling zou zijn. Ik geloof er geen biet van; bijvoorbeeld Réti's Réti-manoeuvre is een minstens zo goede kanshebber voor die ere-titel.

Emil Vlasák uit Tsjechië maakte me erop attent dat er iets mis is met de studie van Grondijs (*Nederending*, zie *EBUR* 1995/1, blz 21):

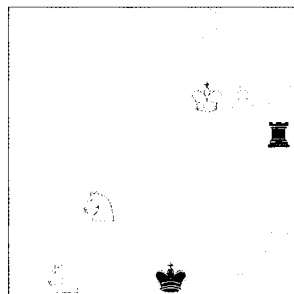
34) wit aan zet wint?

1.Kb3 Ta5 2.Kxb4 c6 3.bxc6 Txd5 4.c7 Txd4+ 5.Kb5 Td5+ 6.Kxb6 Td6+ 7.Kb5 Td5+ 8.Kb4 Td4+ 9.Kc3 Td1 10.Kc2 Td4 11.c8T Ta4 12.Kb3 en wint '...What about **3.Te5!?** Instead of **2...c6?** more interesting is **2...Kb2 3.Td7!?** **Ta3!...**' De bedoeling van **3.Te5!** zal iedereen duidelijk zijn (4.bxc6) en ik zie geen weerlegging. Na **2...Kb2 3.Td7!?** **Ta3!** kan bijvoorbeeld volgen **4.Tf7 Tb3+ 4.Kc4 Tc3+ 5.Kd5** (anders eeuwig schaak) **5...Kb3 6.Tf6 Ka4 7.Tc6 Kb4! 8.Ke6 Tc4! 9.Kd5 Tc3 =**.

M'n nieuwste aanwinst is een 3/4e Saavedra. De koningswandel, de pat-resource door de torenzet naar de 4e rij, en de torenpromotie zijn prominent aanwezig. Wel ontbreekt de dubbelaanval. De paarden en de zwarte koning kijken nogal passief toe, maar origineel vind ik deze g-lijn promotie-bewerking wel. Ik ben overigens niet helemaal zeker of de door mij gegeven oplossing honderd procent correct is. Als iemand dat kan bevestigen of aanvullen, graag!

K. Hajek

*Osterreichische
Schachrundschaу 1924*

35) wit aan zet wint

1.g7 Th6+ 2.Kf5 Th5+ 3.Kf4 Th4+ 4.Kf3 Th3+ 5.Kg2 Th4 6.g8T! (6.g8D? Tg4+ 7.Dxg4) en wint.

The Grip Theme

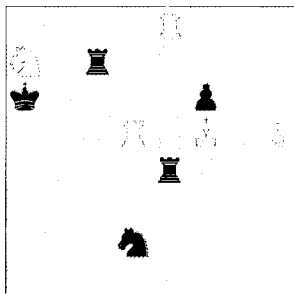
by Emil Vlasák, Czech Republic

One day in 1988 I discovered a fantastic, but hard realisable position. My friend and frequent joint-author Michal Hlinka (now Slovakia) demonstrated again his creative invention and found interesting introduction. The prototype looks like this:

E.Vlasák, M.Hlinka

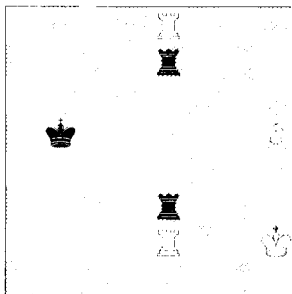
Bent Jubilee 1989

3rd Prize

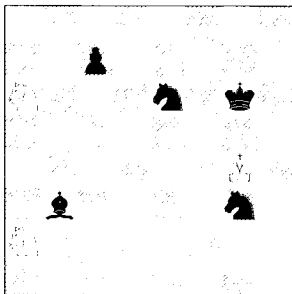
1) white to play and win

Insufficient is 1.Rxe4? Nxe4 2.Nb5 Rc5! 3.Kxe4 Kxb5 therefore white has to play directly 1.Nb5. The defences 1...Rh7? 2.Rxd2 Rxe8 3.Bxe8 or 1...Rcc4? 2.Rxd2 Rf4+ 3.Kg6 Kxb5 4.Be2 are bad, best chance is 1...Rce7! 2.Rxd2 R4e5+! with rooks counter play. Please, replay now some moves 3.Kxf6 R5e6+ 4.Kf5! Re5+ 5.Kf4 Re4+ 6.Kg5! R4e5+ 7.Kh4 Re4+ 8.Kh3 Re3+ 9.Kh2. There are no more checks, black is obliged to try 9...Kxb5 10.Re2!!.

A beautiful picture, isn't it? Domination or double attack? L.Salai jr. calls it the **grip** theme. The mysterious wK manoeuvres are now clear. If for example 6.Kg3?, in the final position black escapes with check (Rg7).

For hard-working Michal is his theme is not finished. He has searched for new possibilities and nuances. In the grip theme he succeeded to change performing pieces - have a look at some examples. The first endgame pair is BNN-NN grips.

2) white to play and draw

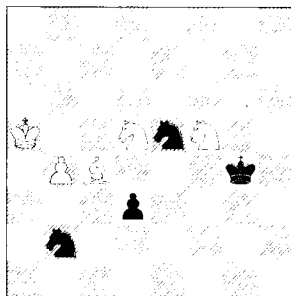
M.Hlinka a E.Vlasák

Úder 1989

The theme is hard and in this position are some pieces hanging, too. White cannot take the important pawn 1.Nxc7? for Nh5! 2.Nc1 Bd1+!, therefore first 1.Nc1! Bc4 2.Nxc7!. After 2...Ne2!! there is the grip theme again, but this time breaked by 3.Nd3!! Bxd3 4.Nxe6 Bf5+ 5.Kf3 Ng1+ 6.Kg2!.

M.Hlinka

Pravda-Tirnavia 1989, comm.

3) white to play and win

Bad is 1.Nde3+ Kf4 2.Bb3 Nc6+ 3.Kb5 Nxb4 4.Kxb4 d2 5.Kc3 d1Q 6.Nxd1 Nxd1+ 7.Bxd1 Kxf5, correct is the second knight introduction move 1.Nfe3+ Kf3. And now 2.Bb3!, 2.Ba2? only draws after Nc6+ 3.Kb5 Nxb4 4.Kxb4 d2 5.Bb3 Ke2. Hopeless would be the line 2...d2? 3.b5 Ke2 4.b6 d1D 5.Nxd1 Nxd1 6.b7 Nd7 7.Nf6

Jb8 8.Kb6, but there is easy and strong **2..Nc6+** with idea 3.Kb5 Nd4+. The careful readers are probably already noticing **3.Kb6! Nxb4 4.Nd1!** with the thematic grip. There is a little dessert **4..Na4+ 5.Kb5 Nxd5 6.Bxd5+ Ke2** and only after **7.Bb3!!** is all finished.

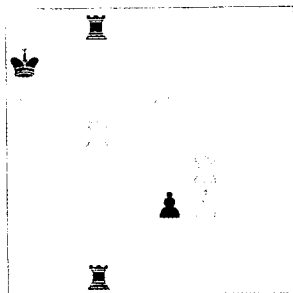
The complete solution includes also the line **3..Nd4?! 4.Nd1 Nxb3 5.Nxb2 Nd4 6.Kc5 Ke4 7.Nc3+**.

The second possibility is RRN-RR grips:

M.Hlinka

**Východoslovenské noviny
1989**

White is a piece ahead, but he cannot save the important pawn-
1.Rxc1? Rxc1 2.Ra4 Rc6 or **1.Ra5 Rf1+ 2.Ke2 Rxf4 3.Nxf4 Rc6** or **1.Rf7+! Kb6!** (1. Kxa6 2.Nc7+) **2.a7? R1xc5 3.Nxc5 Kxc5** eventually **2.Rxc1? Rxc1 3.a7 Ra1**. Naturally correct is the grip **2.Rb7+ Kxa6 3.Rbc7!** with a small stalemate joke **Rf1+ 4.Ke2 Rxc7 5.Nxc7+ Kb6 6.Rb5+ Ka7! 7.Ra5+! Kb6 8.Ra6+!**.

4) white to play and win

So far I have not met any 'outside' EG study with the grip theme or even anticipation. And what about EBUR readers?

Knaak - Heinig

door Harold van der Heijden & René Olthof

Het opmerkelijke partijfragment Knaak - Heinig, Leipzig 1970 is enkele keren in diverse tijdschriften in verband gebracht met een aantal eindspelstudies. Zo kwam de stelling aan de orde in de 'Welke-zet-ging-vooraf' rubriek van Wouter Mees en onafhankelijk daarvan in een artikel van Alain Pallier 'About Mystifications and Plagiarists...' in dezelfde *EBUR* 7/1 (pag. 8 en pag. 3)! Zie ook *EBUR* 7/2 (pag. 11 en 12).

Omdat René Olthof de Rainer Knaak kende, leek een voor de hand liggend briefje de mogelijkheid tot ontmaskering van een mogelijke mystificatie. Tot onze niet geringe verbazing ontvingen wij het volgende antwoord van de duitse grootmeester:

'Sehr geehrter Herr Olthoff, als ich in *Schach* 1/1971 endlich fündig wurde, war ich auch überrascht: J.Knaak steht für Joachim Knaak und das ist mein Bruder. Die Partie wurde also tatsächlich gespielt, aber leider hat er keine Aufzeichnungen mehr.

Wolfram Heinig lebt jetzt in Berlin, eine Adresse von ihm habe ich jedoch nicht. Er spielt aber noch Schach - 2.BL - und falls gewünscht, könnte man ihn sicher befragen.

Mit freundlichen Grüßen, Rainer Knaak'.

Uit de bijgevoegde kopie van *Schach* 1/1971 blijkt nog dat de fragmenten zijn ingestuurd door ene Starck 'ein eifriger Teilne-

hmer beim traditionellen Leipziger Pokalturnier'.

Het tijpje van de sluier hebben wij te pakken, maar wij hopen dat er zich onder onze lezers een echte (maar misschien duitse) Sherlock Holmes bevindt die erin slaagt dat tijpje wat verder op te lichten.

For our foreign readers: any further information on the Joachim Knaak - Wolfram Heinig game would be welcomed. The address of Wolfram Heinig (in Berlin) seems to be the clue that could open the door. Thank you!

Inhoudsopgave 7e jaargang nummer 3

		pag
Redactioneel	Harold van der Heijden	1
(Un)solved Mysteries	Harm Benak	2
About some Troitzky mysteries	Alain Pallier	3
Welke zet ging vooraf? (slot)	Wouter Mees	6
Eindspelstudieboeken 2	Harold van der Heijden	8
Revisie 2	Wouter Mees	9
4492	Harold van der Heijden	13
Saavedra VII	Harold van der Heijden	15
The Grip Theme	Emil Vlasák	16
Knaak - Heinig	Harold van der Heijden & René Olthof	17